

Sygn. akt V KK 336/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 stycznia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Kala (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Paweł Kołodziejcki

SSN Marek Motuk

Protokolant Katarzyna Wępa

w sprawie **J. K.**

skazanego za czyn z art. 209 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu bez udziału stron

w dniu 26 stycznia 2023 r.,

kasacji wniesionej przez Rzecznika Praw Obywatelskich na korzyść skazanego

od wyroku zaocznego Sądu Rejonowego w Wejherowie

z dnia 1 czerwca 2011 r., sygn. akt II K 1947/10

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Rejonowemu w Wejherowie do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

J. K. został oskarżony o to, że w okresie od stycznia 2006 r. do sierpnia 2010 r. w W. uporczywie uchylał się od ciążącego na nim z mocy ustawy oraz ugody zawartej przed Sądem Rejonowym w Wejherowie w sprawie RIII C 637/95, a także na podstawie wyroków Sądu Okręgowego w Gdańsku w sprawie II C 2262/97 i Sądu Rejonowego w Wejherowie w sprawie RIII C 142/01 obowiązku opieki

poprzez niełożenie na utrzymanie małoletniego syna D. K. , przez co naraził go na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb, tj. o czyn z art. 209 § 1 k.k.

Wyrokiem zaocznym z dnia 1 czerwca 2011 r., sygn. akt II K 1947/10, Sąd Rejonowy w Wejherowie:

1. oskarżonego J. K. uznał za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu i za to na mocy art. 209 § 1 k.k. skazał go na karę 1 (jednego) roku pozbawienia wolności;
2. na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 70 § 1 pkt 1 k.k. wykonanie orzeczonej w punkcie I wobec oskarżonego kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesił na okres próby wynoszący 3 (trzy) lata;
3. na mocy art. 72 § 1 pkt 3 k.k. zobowiązał oskarżonego do regularnego łóżenia na utrzymanie D. K.;
4. na mocy art. 72 § 2 k.k. zobowiązał oskarżonego do naprawienia części szkody poprzez zapłatę na rzecz D. K. kwoty 5000 zł (pięć tysięcy złotych) w terminie 2 (dwóch) lat od dnia uprawomocnienia się wyroku;
5. na mocy art. 63 § 1 k.k. zaliczył na poczet orzeczonej w punkcie I wyroku kary pozbawienia wolności okres rzeczywistego pozbawienia wolności w okresie od 17 do 18 sierpnia 2010 r. jako równoważny jednemu dniowi pozbawienia wolności.

Wyrok zawiera również rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów procesu.

Od wyroku tego nie wywiedziono zwyczajnego środka zaskarżenia i uprawomocnił się on w dniu 30 czerwca 2011 r. (k. 137).

Od powyższego wyroku kasację, na korzyść skazanego, wywiódł Rzecznik Praw Obywatelskich, który zaskarżył to orzeczenie w całości, zarzucając mu: „rażące i mające istotny wpływ na jego treść naruszenie przepisów prawa procesowego, to jest art. 410 k.p.k., art. 366 § 1 k.p.k. oraz art. 413 § 2 pkt 1 k.p.k., polegające na braku oparcia orzeczenia o całokształt ujawnionych w sprawie okoliczności i należytego wyjaśnienia wszystkich istotnych okoliczności sprawy związanych z datą popełnienia czynu przez oskarżonego, co w efekcie doprowadziło do nieprawidłowego przyjęcia przez Sąd orzekający okresu czynu przestępczego przypisanego oskarżonemu”.

Podnosząc powyższy zarzut skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się oczywiście zasadna.

Skarżący ma bowiem rację wskazując, że na skutek niewyjaśnienia wszystkich okoliczności sprawy oraz nieprzywiązania należytej wagi do konieczności precyzyjnego określenia czasu popełnienia przypisanego oskarżonemu czynu, organ *meriti* nie dostrzegł, że wobec J. K. w dniu 23 września 2010 r., w sprawie toczącej się przed Sądem Rejonowym w Wejherowie pod sygn. akt II K 135/10, zapadł wyrok, na mocy którego ww. skazano m.in. za popełnione w okresie od czerwca 1997 roku do sierpnia 2005 roku, od stycznia 2006 roku do 11 listopada 2007 roku oraz od 19 grudnia 2007 roku do lipca 2009 roku w W., przestępstwo z art. 209 § 1 k.k. polegające na tym, że będąc zobowiązanym na mocy ugody Sądu Rejonowego w Wejherowie sygn. akt R III C 637/95, wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku sygn. akt II C 2262/97 oraz wyroku Sądu Rejonowego w Wejherowie R III C 142/01 uporczywie uchylał się od wykonywania ciążącego na nim obowiązku opieki poprzez niełożenie rat alimentacyjnych na utrzymanie małoletniego D. K., przez co naraził wymienionego na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych (k. 130 – 131 akt II K 1947/10). Wyrok ten uprawomocnił się w dniu 1 października 2010 r. (k. 124 akt II K 1947/10 oraz k. 18 akt SN). Treść przedmiotowego orzeczenia jednoznacznie wykluczała zatem możliwość ponownego pociągnięcia oskarżonego do odpowiedzialności karnej za zachowania, wyczerpujące znamiona przestępstwa niealimentacji, popełnionego na szkodę małoletniego D. K., zaistniałe w okresie od stycznia 2006 roku do 11 listopada 2007 roku oraz od 19 grudnia 2007 roku do lipca 2009 roku w W.. Za te zachowania oskarżony został już bowiem wcześniej prawomocnie skazany. Sąd *meriti*, wydając zaskarżony wyrok, nie miał w swej optyce tych okoliczności. Ten stan rzeczy, choć nie jest równoznaczny z wydaniem orzeczenia wbrew przeszkodzie procesowej w postaci powagi rzeczy osądzonej, świadczy jednak o rażącym naruszeniu wyeksponowanych w kasacji przepisów art. 413 § 2 pkt 1 k.p.k. oraz art. 366 § 1 k.p.k. (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 stycznia

2001 r., V KKN 504/00, OSNKW 2001/7-8/57). Jest to przy tym naruszenie, którego istotny wpływ na treść orzeczenia nie może budzić jakichkolwiek wątpliwości.

W tym stanie rzeczy należało przyjąć, iż autor nadzwyczajnego środka zaskarżenia wykazał w sposób jednoznaczny, że w sprawie zaktualizowała się podstawa kasacyjna z art. 523 § 1 k.p.k. Powyższe umożliwiło rozpoznanie kasacji w trybie art. 535 § 5 k.p.k. oraz uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Wejherowie do ponownego rozpoznania.

W postępowaniu ponownym, sąd pierwszej instancji, mając na uwadze wskazania Sądu Najwyższego, przeprowadzi rzetelne postępowanie dowodowe, prawidłowo ustali czas popełnienia czynu będącego przedmiotem osądu, uwzględniając także treść prawomocnych wyroków skazujących oskarżonego za przestępstwo niealimentacji. Sąd Rejonowy winien przy tym pamiętać o wiążącym go zakazie *reformationis in peius*.

Po przeprowadzeniu ponownego postępowania dowodowego sąd pierwszej instancji wyda orzeczenie realizujące standardy sprawiedliwości materialnej i proceduralnej, które – jeśli zaktualizuje się taka potrzeba – rzetelnie uzasadni.

Kierując się powyższą argumentacją, Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej wyroku.